

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
1. lékařská fakulta
ÚSTAV TEORIE A PRAXE OŠETŘOVATELSTVÍ
140 59 Praha 4 – Krč, Vídeňská 800

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název bakalářské práce: Respektování důstojnosti u pacientů na JIP a ARO

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Respect to Human Dignity of Critically Ill Patients at ICU and ARD

Autor práce: Vladislava Vlčková

Název studijního oboru: Všeobecná sestra

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Renáta Hrdličková, DiS., ÚTPO, 1. LF UK

Oponent práce: MUDr. František Novák, PhD., IV. interní klinika, JIP, VFN

Akademický rok: 2013/2014

Hodnocení jednotlivých aspektů teoretické a výzkumné práce

Autorka bakalářské práce se rozhodla přispět k lepšímu náhledu do problematiky respektování důstojnosti u pacientů na JIP a ARO. Téma hodnotím jako velice aktuální. Ze způsobu zpracování je patrné, že toto téma není studentce cizí ba naopak, že mu věnovala patřičnou pozornost.

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky a odpovídající počet přidělených bodů	Počet bodů
Abstrakt <ul style="list-style-type: none">Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?	<ul style="list-style-type: none">Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení (0 bodů)Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jedna či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovanými poznatky (1-2 body)Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny	4

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koresponduje abstrakt s obsahem práce? ▪ Má abstrakt přiměřený rozsah? 	<p>položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí (3-4 body)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace (5 bodů) 	
<p>Abstrakt (slovní hodnocení)</p> <p>Abstrakt koresponduje s obsahem práce. Autorka v něm uvádí základní východiska, hlavní i dílčí cíle, též jsou zde uveden přehled nejdůležitějších výsledků průzkumného šetření.</p> <p>Klíčová slova odpovídají obsahu práce.</p>		
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je zdůvodnění práce logické? ▪ Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný? ▪ Je zvolená literatura aktuální? ▪ Je použitá literatura řádně citována? ▪ Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem? ▪ Byl dosavadní výzkum podroben kritice? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená (0-4 body) ▪ Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na něž je v práci správně referováno (5-10 bodů) ▪ Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů (11-15 bodů) ▪ Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současné poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná (16-20 bodů) 	<p>18</p>
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury (slovní hodnocení)</p> <p>V Seznamu použité literatury najdeme 32 klasických zdrojů a 3 zdroje internetové. Použitá literatura je citována dle citační normy ISO 690. Velmi kladně hodnotím citaci 4 zahraničních zdrojů. Autorka čerpala hlavně z monografií, odborných článků, které jsou určené převážně pro zdravotní sestry. Kladně lze zhodnotit i rešerši bakalářských a diplomových prací s podobnou tematikou.</p>		
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jsou jasné stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy? ▪ Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)? ▪ Jsou všechny použité metody 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám (0-4 body) ▪ Dobrá úroveň – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům (5-10 bodů) ▪ Velmi dobrá úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současné vědecké praxi (11-15 bodů) ▪ Výborná úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné 	<p>18</p>

<p>a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat? ▪ Má práce logickou strukturu? 	<p>(16-20 bodů)</p>	
<p>Použité metody a logika struktury práce (slovní hodnocení)</p> <p>Předkládaná práce je členěna do dvou základních částí a to na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se skládá z 3 kapitol, které se mj. zabývají lidskou důstojností, právy pacientů, problematikou respektování lidské důstojnosti ve zdravotní a sociální péči. Stěžejní kapitolou je kapitola, která je věnována dokumentu Essence of Care 2010, jehož jedna část se zabývá problematikou lidské důstojnosti.</p> <p>Teoretická východiska jsou zpracovány někdy poněkud podrobně, nicméně logicky a systematicky, vytvoří dobrou základnu k praktické části. Autorka práce neopomněla uvést své vlastní názory a osobní zkušenosti na danou problematiku.</p> <p>Teoretická část se mi jeví jako přehledná, srozumitelná a inspirativní.</p>		
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jsou závěry prezentovány srozumitelně? ▪ Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky? ▪ Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce? ▪ Jsou závěry korektní? ▪ Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení? ▪ Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu? ▪ Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků (0-8 bodů) ▪ Dobrá úroveň – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek (9-16 bodů) ▪ Velmi dobrá úroveň – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření (17-23 bodů) ▪ Výborná úroveň – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření (24-30 bodů) 	<p>24</p>
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků (slovní hodnocení)</p> <p>V empirickém šetření se předkladatelka BP pokusila zjistit, jak zdravotní sestry v intenzivní a resuscitační péči vnímají důstojnost, co si pod tímto pojmem představují, a jak jsou schopny ji respektovat při ošetřování pacientů. Dalším cílem bylo zjistit, jaké situace v intenzivní péči ohrožují či narušují lidskou důstojnost a také, zdali sestry respektují Práva pacientů a Etický kodex sester. Na</p>		

základě stanovených cílů si studentka stanovila výzkumné předpoklady. Pro zjištění potřebných údajů byl použit dotazník vlastní konstrukce o 25 položkách. Ještě než byl dotazník rozdan respondentům, autorka provedla pilotní šetření, které sloužilo k ověření srozumitelnosti otázek. Vlastního dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 87 respondentů pracujících v oboru intenzivní a resuscitační péče.

Praktická část je skutečně přínosem, byla precizně připravena i metodologicky. Ne každý student před rozdělením dotazníků provádí menší pilotní šetření, kde ověřuje srozumitelnost dotazníku. Předkladatelka BP se nechala inspirovat diplomovou prací Mgr. Peterkové. Z jejího dotazníku použila 5 otázek a provedla kvalitní srovnání odpovědí respondentů.

Výzkumné šetření odhalilo mnoho zajímavých skutečností. Většina sester vnímá lidskou důstojnost jako zachování úcty k pacientovi, jako respektování jeho práv a potřeb, ale bohužel 24 respondentů muselo být z průzkumného šetření vyřazeno, protože nebyli schopni zodpovědět na tuto otázku. Mezi nejvíce ohrožující výkony a činnosti, které narušují pacientovu důstojnost, patří: osobní hygiena, zavádění PMK, vyprazdňování, vyšetřování lékařem, ale i samotný příjem pacienta.

Sestry při výkonu svého povolání respektují Práva pacientů a Etický kodex sester. 44 respondentů však neklepe před vstupem na pokoj (box) a jen 36 respondentů umí zajistit správně intimitu pacientů.

Praktická část je doplněna 22 tabulkami a 24 přehlednými grafy, které vhodně ilustrují slovní prezentaci výsledků výzkumného šetření.

V předkládaných přílohách nalezneme plné znění dotazníku, schválení žádosti o dotazníkové šetření pro jednotlivá oddělení, ale také Práva pacientů, Práva kriticky nemocného a Etický kodex sester.

Etické aspekty práce

- Byly vzaty v úvahu etické otázky?
- Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu?
- Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?

- **Nedostatečná úroveň** – etické otázky jsou opominuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena **(0-2 body)**
- **Dobrá úroveň** – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru **(3-5 bodů)**
- **Velmi dobrá úroveň** – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu **(6-8 bodů)**
- **Výborná úroveň** – etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce **(9-10 bodů)**

10

Etické aspekty práce (slovní hodnocení)

Práce ošetřuje zájmy účastníků výzkumu a ochrana dat byla dostatečně zajištěna.

<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce</p> <ul style="list-style-type: none"> Pojednává práce aktuální/praktický problém? Je práce přínosná z hlediska oboru? Obsahuje práce všechny klíčové části? Má práce dostatečný či přiměřený rozsah? Je práce logicky uspořádána? Je práce z formálního hlediska bez chyb? 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem nebo není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána (0-3 body) Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru. Text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu (4-7 bodů) Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru. Je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu (8-11 bodů) Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem. Je napsána na vysoké akademické úrovni (12-15 bodů) 	<p>13</p>
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce (slovní hodnocení)</p> <p>Autorka prokázala, že dokáže velmi dobře pracovat s odbornou literaturou. BP je vyvážená teoreticky a empiricky. Potřebná fakta pro ověření výzkumných předpokladů byla shromážděna a zpracována. Výsledky byly řádně interpretovány a mohou být podnětem pro další průzkumné šetření.</p>		

Doporučená klasifikace práce podle bodového ohodnocení

Doporučený klasifikační stupeň	Bodové rozpětí pro bakalářské práce
Výborně	100–81
Velmi dobře	80–61
Dobře	60–41

Práci klasifikuji stupněm: výborně. Celkový počet bodů: 87

Slovní zdůvodnění navrhovaného klasifikačního stupně:

Rozsah práce, získaný materiál i jeho zpracování odpovídá požadavkům kladeným na bakalářské práce. Průzkumné šetření přineslo množství zajímavých dílčích výsledků. V závěru práce předkladatelka vypracovala několik základních doporučení, která by měla zdravotním sestrám pomoci při respektování důstojnosti pacientů během každodenní ošetrovatelské péče.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky a připomínky k obhajobě práce:

- 1) Budete výsledky Vašeho výzkumného šetření prezentovat na svém vlastním pracovišti?
- 2) Která část výzkumného šetření pro Vás byla nejvíce problematická?
- 3) Domníváte se, že je problematice důstojnosti věnováno dostatečné množství času během výuky budoucích zdravotních sester?

V Praze 25. května 2014

PhDr. Ing. Hrdličková Renáta, DiS.